

2 (371)
2019

**Czasopismo
Instytutu Zachodniego
w Poznaniu**

Kwartalnik

Instytut Zachodni

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

Europa i świat w czasach zmiany

- 5 Od Redakcji
- 7 *Artur Niedźwiecki*, Paradygmat liberalny wobec problemu dezintegracji instytucji międzynarodowych
- 19 *Natalia Kohtamäki*, Internacjonalizacja prawa jako instrument zarządzania antykryzysowego
- 37 *Izabela Wróbel*, Zasada solidarności między państwami członkowskimi w prawie Unii Europejskiej – zmierzch czy renesans?
- 61 *Tomasz Grzegorz Grosse*, Kryzys strefy euro – perspektywa multi-teoretyczna
- 79 *Miłosz Malaga*, The notion of ‘undermining the internal market’ and its legal meaning
- 95 *Jakub Grygutis*, Zróźnicowanie statusu prawnego pracownika delegowanego ze względu na długość okresu delegowania
- 109 *Marta Ryniejska-Kiełdanowicz, Magdalena Ratajczak*, Dyplomacja kulturalna Unii Europejskiej a idea międzykulturowości
- 125 *Sebastian Wojciechowski*, Współczesne zagrożenie terrorystyczne w Unii Europejskiej w ocenie *Europolu* i *Eurojustu*
- 139 *Wojciech Bąba*, Relacje gospodarcze Unii Europejskiej z państwami południowośrodkomorskimi – stan obecny i perspektywy
- 157 *Beata Ociepka*, Gdzie leży Polska? Konstrukcja położenia geopolitycznego państwa w Europie Środkowej
- 181 *Jan Wiktor Tkaczyński*, Determinants of a system transformation from perspective of Polish experiences in 1989
- 189 *Marta A. Götz*, Analysing Poland’s Eurozone accession through lenses of Policy Arrangement Approach
- 211 *Marek Nowak*, Implantowanie pamięci migracyjnej. Konceptualizacja i przykład Muzeum Emigracji w Gdyni
- 229 *Gracjan Cimek*, Szanghajska Organizacja Współpracy w kształtowaniu procesów regionalnych i globalnych
- PRZEGLĄDY I KOMENTARZE
- 257 *Ronald G. Asch*, Die europäischen Kulturkriege: Ein britischer Soziologe verteidigt Viktor Orban

OCENY I OMÓWIENIA

- 263 Agnieszka Kisztełińska-Węgrzyńska, Bruno Kreisky. Polityka zagraniczna i dyplomacja wobec PRL (1959-1983) (omów. *Dariusz Jeziorny*)
- 269 Jerzy Łukaszewski, Iść jak prowadzi busola (omów. *Łukasz Dembski*)
- 272 Hanna Suchocka, Ambasador u trzech papieży (omów. *Natalia Jackowska, Henryk Olszewski*)
- 276 Emmanuel Macron, Rewolucja (omów. *Tomasz Budnikowski*)
- 278 Justyna Zając, Poland's Security Policy. The West, Russia, and the Changing International Order (omów. *Tomasz Pawłuszko*)

Z KRONIKI NAUKOWEJ

- 285 *Martin Wycisk*, Panel Ambasadorów „USA i Polska po 1989”

Szanowni Państwo, czytelnicy kwartalnika Instytutu Zachodniego,

Europa trzydzieści lat po odzyskaniu przez narody jej wschodniej części wolności oraz suwerenności, kolejny raz znalazła się w sytuacji przełomu. Nie jest on tak jednoznaczny i wyrazisty, jak w latach 1989-1990, splatają się w nim działania jednoczące i dezintegracja, ale z pewnością Brexit oraz wiele obecnych wydarzeń i toczących się procesów rzutować będzie na politykę i relacje międzynarodowe w kolejnych dziesięcioleciach. Czy jednak dzisiejszą sytuację wolno traktować tylko w kategoriach kryzysu?

Tematy podjęte w niniejszym wydaniu „Przeglądu Zachodniego” łączy spojrzenie na **Europę i świat w czasach zmiany**, uwzględniające ryzyka i zagrożenia, jak i szanse wynikające z przesilenia ładu międzynarodowego, ewolucji ustrojów i przeobrażeń społecznych. Zmiana rodząca się na tak wielu płaszczyznach i dotycząca zróżnicowanych sfer: od idei, poprzez prawo, gospodarkę, bezpieczeństwo wewnętrzne i międzynarodowe, sferę kultury, a nawet pamięć zbiorową, w oczywisty sposób budzi sceptycyzm czy lęki, o których instrumentalizację nietrudno w publicznej debacie. Niezbędna rzetelna analiza i wyważona ocena bywają wypierane przez emocje i schematyczne czy zgoła stereotypowe osądy, obnażające słabości edukacji czy niedostatki wiedzy, a nawet – paradoksalnie, w nasyconym bieżącymi wiadomościami świecie – brak rzeczowej informacji. Doświadczenia nieodległej przeszłości: z okresu transformacji systemowej po 1989 r. czy akcesji Polski do Unii Europejskiej ukazują przemijanie wyolbrzymianych obaw, a uwypuklają pozytywne owoce pracy jednostek i zbiorowości. Spojrzenie z dystansu historycznego pozwala przy tym dostrzegać zaniechania czy zaniedbania, słabości komunikacji i dialogu między obywatelami a decydentami. Jak ważne to czynniki, pokazuje współczesna potrzeba demokratycznej legitymizacji Unii Europejskiej, przejrzystości i znajomości mechanizmów jej funkcjonowania, gdy ciągle brakuje świadomości, że każdy obywatel państw narodowych jest zarazem obywatelem UE.

Twórcza konfrontacja z nowymi czy budzącymi niepewność zjawiskami możliwa jest zatem przy zastosowaniu triady: poznać – rozumieć – działać. Stąd kluczem do pozytywnych rozwiązań obecnych trudności jest edukacja, poszerzanie wiedzy o złożonej naturze otoczenia, wreszcie podmiotowość obywatelska. Tempo przeobrażeń cywilizacyjnych i dynamika relacji międzynarodowych nie pozostawiają wiele czasu na pracę u podstaw i budowanie świadomości obywatelskiej, a to właśnie najlepsze sposoby przejścia z dezintegracji i kryzysu do konstruktywnej zmiany.

Natalia Jackowska

